

HAZAI LAPOKBÓL.

Akadémiai Értesítő (1917 nov.-dec.) *Kemény Lajos* a kassai levéltárból közli *Kazinczy Ferencnek* Kassa tanácsához intézett hosszabb levelét, amely a tanácsnak egy felterjesztésére ad választ. A tanács ugyanis patronusi jogánál fogva kérte, hogy a kir. normális iskola megüresedett állására Sikur Andrást nevezzék ki, egyúttal nemtetszésének ad kifejezést, hogy beleegyezése nélkül Vályi András tanár helyére Aszalay Jánost nevezték ki. Erre azt feleli Kazinczy, hogy Aszalay kinevezésével csak jogával élt, mivel a nemzeti iskolák felügyelőinek adott utasítások értelmében a kinevezés egyedül a főigazgatóságok joga; ő pedig senki mást nem talált, aki erre az állásra alkalmas lett volna. A tanács hivatkozik a Ratio E-ra, hogy a tanárok kinevezési joga azé, aki őket fizeti, de ez királyi iskola és a tanárok fizetéséhez a kincstár 300 fr.-tal járul, tehát nem egyedül ő jogosult a kinevezésekre. Sikurt csak akkor lehetne az I. osztály tanárául alkalmazni, ha megelégednénk azzal, hogy a tanár csak annyit tudjon, amennyit a növendéknek kell tudnia. De akkor semmi haszna az államnak az iskolákból. Szükséges, hogy a tanár a szív és ész kiváló tulajdonságaival rendelkezze, emelkedett gondolkodásmódjával felebbvalói, társai és tanítványai tiszteletét kiérdemelje, magát hivatala teljesítésére pedagógiai művek folytonos olvasásával alkalmassá tegye, szervezeténél fogva ne legyen lustaságra hajló, hogy tanítványait is lustaságra ne szoktassa. A tanár legyen nemcsak ártatlan (innoxius), hanem minden mértéktelenségtől is mentes. A tanács továbbá meg akarja szüntetni a rajz- és zeneiskolát (scholam graphidis et musicis). Ebben a tekintetben nem tehet semmit, mert ezek a kir. normális iskolák kategóriájához tartoznak s a megszüntetést tiltja a kir. helytartótanács rendelete. Igaz, hogy az iskolák nem mutatnak kellő eredményt. A zeneiskolában ennek oka a tanár készületlensége és kántori stb. elfoglaltsága, a rajziskolában az a körülmény, hogy csak a katonanövendékek (proles militares) látogatják, míg a mesterek inasait és legényeiket nem küldik el az iskolába, vagy akik be is iratkoznak, csakhamar kimaradnak. Továbbá a tanács azt kérdezte, hogy vajjon a német nyelv tanítását a normális iskolában meg kell-e szüntetni s így szükséges-e csökkenteni a tanárok számát. Sem a tanárok, sem az osztályok számát csökkenteni nem szabad. A német nyelv a József-féle

bölcsészeti karát, hogy Hessen példájára tegye lehetővé a doktori fok elnyerését olyan hallgatók részére, akik mint néptanítók az egyetemen neveléstanulmányokkal foglalkoznak s a magasabbrendű népiskolai működésre képesítő vizsgálatot kitüntetéssel megállották. A dékán értesítése szerint a kar elhatározta, hogy az olyan egyetemi hallgató-néptanítókat, akik a felsőbb pedagógiai vizsgálatot I. osztályzattal tették le, felavatásra bocsátja. Ez a kérdés a hazai viszonyoknak megfelelő tanulmányozást érdemel; megoldása a néptanítókra s az ezek sorából továbbtanulás útján már eltávozottakra vonatkozóan egyöntetű tartozik ugyan lenni, de nem lehet azonos. A szerk.

rescriptum értelmében a közigazgatásból és magasabb iskolákból kitorúl-
tetett; a Lipót-féle rendelet a magyar nyelv tanítását követeli, a német
nyelvről csak azt határozza, hogy a városi iskolákban alkalmat kell adni
tanulására. Tehát leghelyesebb lesz, ha a német anyanyelvű növendékek
és azok, akik akarják, az írást, olvasást, számtant és különösen vallást az
arra kijelölt órákon németül tanulják. A többi időt pedig arra kell fordí-
tani, hogy a növendékek bármilyen anyanyelvűek és bármilyen társadalmi
osztályból is volnának, a magyar nyelv tanulásában a lehető legnagyobb
előhaladást tegyék, mert mindazoknak, akik Magyarországon születtek
vagy tartózkodnak, nemcsak illik, de szükséges is a magyar nyelvet is-
merniök. P. L.

Népművelés. 1917. évi 1—10. füzetének nevelésügyi cikkei: *Molnár
Oszkár* tanulmánya Meumann Ernőnek, a kísérleti pedagógia főképviselő-
jének életéről és munkásságáról; *Szelényi Ödön*: «Az akarat iskolája» c.
cikkében Sallwürk ily című művének alapelvét vázolja: az akarat nevelése
mindent magában foglal, ami az emberi erő kifejtésében szükséges.
Varsányi Géza az V. ker. Népház népművelő törekvéseit ismerteti, *Kovács
Sándor* szerint (Hogyan kellene a gyermekeket a zenébe bevezetni?) a
gyermekeket már kezdetől fogva a hallási felfogásra kényszerítsük, s míg
a hallási felfogás és elképzelésmód nem vált szokásává, ne adjunk alkalmat
arra, hogy a zenét látás útján fogja fel. *Szabó László* (Az újság az iskola
szolgálatában) szerint azokat, akik az iskolából kimennek az életbe, elő
kell készítenünk arra, hogy az a hatás, melyet az újság rájuk tenni fog,
reájok nézve minél üdvösebb legyen. Kerschenteinernek Deutsche Schul-
erziehung in Krieg und Frieden c. könyve nyomán *Ozorai Frigyes* arról
ír, hogy a jellemfejlesztés szempontjából is a munka iskolája a jövő isko-
lája, s hogy ennek fejlesztéséért, érvényre juttatásáért a háború után
kettőzött erővel kell küzdenünk. *Keleti Adolf*, *Barcsai Károly*, *Szabolovszky
István* és *Éltes Mátyás* a tehetségről, a tehetséges tanulók külön oktatá-
sáról, a tehetségek műveléséről és a tehetséges gyermekek kiválasztásáról
írt egy-egy cikket. *Szabó László* Budapest az iskolában c. cikkében azzal
foglalkozik, hogy Budapesten nem csupán az elemi iskola III. osztályában,
hanem a középiskolákban is többet kellene foglalkozni az ország székes-
fővárosával. *Havadi Barnabás* szerint (Az iskola hatása a keresőképesség
fokozására) teljesen jogos az a követelés, hogy az iskola anyagiakban
felmérhető módon is emelje az embert. *Gárdos Dezső* Gansberg nézeteit
vázolja a modern pedagógia alapvető gondolatairól: az iskolában a gyer-
mekeknek társadalmi életet kell élniök; az iskolának kis állammá kell
alakulnia, ahol a könyvek mellett a tapasztalat útján igyekeznek a tanulók
az ismeretek birtokába jutni. *Martos Ágostné* (Ketté osztott szünidő) a
szünidőnek téli és nyári részre való szétosztását ajánlja. *Szelényi Ödön*-
nek egy másik közleménye Rein Vilmos pedagógiai rendszerével foglal-
kozik, *Vajda Gyula* az értelmes, szép és élénk olvasás szabályait foglalja
össze Az olvasás művészete c. cikkében. *Sárközy Istvánné* Osztályozás és
egyebek c. közleményében csak «megfelelt» vagy «nem osztályozható»
csoportokat ajánl. *Gombos Ferenc* (Kulturmunka falun) a falusi kultur-